

Statsforvalterne
Bufetats regioner

Deres ref:

Vår ref: 2022/52043-1

Arkivkode: 004

Dato: 16.03.2022

Samtykke til å gi jodtabletter til barn i barnevernet

Barne-, ungdoms og familiedirektoratet (Bufdir) viser til henvendelse fra Bufetat, region Midt-Norge og fra Statsforvalteren i Møre og Romdal, begge av 10. februar 2022, angående anbefalinger fra Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (**DSA**) om inntak av jod i forbindelse med atomnedfall og anbefaling om lagring av jodtabletter hjemme. Det reises spørsmål om hvem som kan samtykke til at barn i fosterhjem og institusjon kan gis jodtabletter.

Rettslig grunnlag

Utgangspunktet er at foreldrene, som en del av foreldreansvaret, har rett og plikt til å ta avgjørelser for barnet, jf. barneloven § 30. Foreldrene skal gi barnet stadig større selvbestemmelsesrett med alderen og frem til barnet fyller 18 år, jf. barneloven § 33. Barnet har rett til å bli hørt i avgjørelser som angår barnet, og skal få si sin mening før det blir tatt beslutninger, jf. barneloven § 31.

Ved omsorgsovertakelser etter barnevernloven §§ 4-12 og 4-8 annet og tredje ledd overtar barneverntjenesten omsorgsansvaret for barnet, jf. barnevernloven § 4-18 første ledd første punktum. Det samme gjelder ved midlertidige vedtak i akutt situasjoner etter barnevernloven § 4-6 annet ledd.¹ Foreldrene beholder en begrenset del av foreldreansvaret, som innebærer rett til å ta avgjørelser om barnets grunnleggende personlige forhold, som valg av type skole, endring av navn, samtykke til adopsjon og inn- og utmelding i tros- og livssynssamfunn.²

Ved midlertidig plassering i institusjon ved fare for utnyttelse til menneskehandel etter barnevernloven § 4-29, har barneverntjenesten omsorgen for barnet, jf. barnevernloven § 4-30 første ledd.

Ved frivillige plasseringer etter barnevernloven § 4-4 sjette ledd og atferdsplasseringer etter barnevernloven §§ 4-24, 4-26 og 4-25 annet ledd, er det barnets foreldre som har omsorgsansvaret for barnet. Ved plassering i omsorgssenter, er det Bufetat som har omsorgsansvaret for barnet, jf. barnevernloven § 5A-2.

Når et barn bor i fosterhjem, barnevernsinstitusjon eller omsorgssenter utøver fosterhjemmet, institusjonen eller omsorgssenteret den daglige omsorgen for barnet på vegne av den som har

---

¹ Se Prop. 133 L side 189.

² Dette er presisert i ny barnevernslov § 5-4. Se også Innst.O. nr. 80 (1991–92) hvor det ble uttrykt at «vesentlige spørsmål som valg av skole, utdanning og religiøse spørsmål er en del av foreldreansvaret.

omsorgsansvaret for barnet. Dette gjelder uavhengig av plasseringsgrunnlag. Til den daglige omsorg hører alle spørsmål om den generelle oppdragelse av barnet, vanlig oppfølging av barnets skolegang og nødvendige tiltak ved sykdom.³ Barnevernstjenesten kan imidlertid bestemme at fosterforeldrene eller institusjonen der barnet bor skal avgjøre andre spørsmål enn de som gjelder den daglige omsorgen.⁴

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratets vurdering

Spørsmålet er om beslutningen om å samtykke til å gi barnet jodtabletter ligger til det begrensede foreldreansvaret, omsorgsansvaret eller den daglige omsorgen for barnet, når barnet er i fosterhjem, institusjon eller omsorgssenter.

Det begrensede foreldreansvaret

Bufdirs vurdering er at å samtykke til at barnet får utdelt jodtabletter ikke ligger til det begrensede foreldreansvaret som foreldrene beholder etter en omsorgsovertakelse og etter en akutt plassering etter § 4-6 annet ledd. Som det fremgår over, er det avgjørelser om barnets grunnleggende forhold som ligger til «restforeldreansvaret».

Omsorgsansvaret og den daglige omsorgen for barnet

Når det gjelder spørsmålet om samtykke til å gi jodtabletter kan gis av fosterforeldrene, institusjonen eller omsorgssenteret fordi de har den daglige omsorgen for barnet, eller om samtykket må gis av den som har omsorgsansvaret for barnet (barneverntjenesten, foreldrene eller Bufetat), viser direktoratet til at jodtabletter er et ikke-reseptbelagt legemiddel som kan kjøpes på apoteket. Ved en atomulykke, vil Direktoratet for strålevern og atomberedskap (DSA) gi befolkningen råd om å ta jodtabletter. Det er særlig viktig at blant annet barn og unge under 18 år tar tablettene, fordi de har størst risiko for å få kreft i skjoldbruskkjertelen etter å ha blitt utsatt for radioaktivt jod.⁵ Personer med enkelte medisinske tilstander bør ikke ta jodtabletter, eventuelt utvise forsiktighet når de tar jodtabletter. Dette gjelder:

- hvis man er allergisk overfor kaliumjodid eller noen av de andre innholdsstoffene i legemidlet (listet opp i pakningsvedlegget)
- hvis man har betennelse i skjoldbruskkjertelen (thyreoiditt)
- hvis man har forstyrrelser i skjoldbruskkjertelfunksjonen
- hvis man har dermatitis herpetiformis (Dührings sykdom)

Det er viktig å avklare om barnet har slike medisinske tilstander før jodtablettene gis. Dette innebærer at man må ha informasjon om barnets helsehistorikk og helsetilstand. Det er i utgangspunktet den som har omsorgsansvaret for barnet som har informasjon om og tilgang til informasjon om barnets helse. Fordi risikoen for bivirkninger av jodtablettene er til stede, og det er viktig med kjennskap til barnets helse for å vurdere om barnet bør ta jodtablett, er Bufdirs vurdering derfor at det er den som har omsorgsansvaret for barnet som må samtykke til at barnet kan ta jodtablett.

Dette innebærer at det er barnevernstjenesten som kan samtykke til å gi barnet jodtabletter når barneverntjenesten har overtatt omsorgen for barnet etter barnevernloven §§ 4-12 og 4-8 annet og tredje ledd og når barnet er akutt plassert etter barnevernloven § 4-6 annet ledd. Dette gjelder likevel ikke dersom barnevernstjenesten har bestemt at fosterforeldrene eller institusjonen der barnet bor skal kunne samtykke til dette, jf. barnevernloven § 4-18 første ledd.

Barnevernstjenesten skal også samtykke til å gi jodtabletter når barnet midlertidig er plassert i institusjon ved fare for utnyttelse til menneskehandel, jf. barnevernloven §§ 4-29 og 4-30.

³ Ot.prp. nr. 44 (1991–92), side 11.

⁴ Når det gjelder omsorgsovertakelser fremgår dette av barnevernloven § 4-18 første ledd.

⁵ Informasjon om jodtabletter [hos Direktoratet for strålevern og atomberedskap \(DSA\)](#)

Ved frivillige plasseringer og ved atferdsplasseringer etter barnevernloven §§ 4-24, 4-26 og § 4-25 annet ledd, er det foreldrene som kan samtykke til å gi barnet jodtabletter.

For enslige mindreårige asylsøkere er det Bufetat som kan samtykke.

Med hilsen

Charlotte Stokstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Ane Riiber Bergene
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Tenk miljø – velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no